

บทบาทเกี่ยวกับงานวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอในภาคใต้

นายสวัสดิ์ แก้วสมบูรณ์

007543

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาโท สาขาศึกษานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2525

ISBN 974-561-277-4

i 1783367x

ROLES OF DISTRICT EDUCATION OFFICERS IN ACADEMIC AFFAIRS
IN THE SOUTHERN REGION

Mr. Sawat Kaosomboon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education.
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1982

หัวข้อวิทยานิพนธ์   บทบาทเกี่ยวกับงานวิชาการของศึกษานิเทศก์
 ในภาคใต้
 โดย   นายสวัสดิ์ แก้วสมบรรณ
 ภาควิชา   บริหารการศึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษา   อาจารย์ ดร.ฉวีนิภา คุปรัตน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
 ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

ศุภมาส บุญ
 .....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

นพพงษ์ นพพงษ์ .....ประธานกรรมการ
 (นุชช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ นพพงษ์ ภาควิชาศึกษาศาสตร์)
สนานจิตร สุนทรทรัพย์ .....กรรมการ
 (อาจารย์ ดร.สนานจิตร สุนทรทรัพย์)
ศุภมาส บุญ .....กรรมการ
 (อาจารย์ ดร.ฉวีนิภา คุปรัตน์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   บทบาท เกี่ยวกับงานวิชาการของศึกษานิการอำเภอในภาคใต้
ชื่อ นิสิต   นายสวัสดิ์   แก้วสมบูรณ์
อาจารย์ที่ปรึกษา   อาจารย์   ดร.ณัฏฐา   คุปรัตน์
ภาควิชา   บริหารการศึกษ
ปีการศึกษา   2524

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา เกี่ยวกับบทบาทการปฏิบัติงานวิชาการของศึกษานิการอำเภอในภาคใต้ ในลักษณะที่ปฏิบัติจริง และที่ควรจะเป็น
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับบทบาทการปฏิบัติงานวิชาการของศึกษานิการอำเภอ ตามความคิดเห็นของศึกษานิการอำเภอ และผู้ช่วยศึกษานิการอำเภอในภาคใต้
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานวิชาการของศึกษานิการอำเภอในภาคใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยประชากร 2 กลุ่ม คือ กลุ่มศึกษานิการอำเภอ และกลุ่มผู้ช่วยศึกษานิการอำเภอในภาคใต้ โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่างแบบสอบถามที่ส่งไปยังประชากรทั้งสิ้น 215 ฉบับ ตอบแบบสอบถามและส่งคืน 188 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.44

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถาม 1 ชุด ซึ่งครอบคลุม
 บทบาทเกี่ยวกับงานวิชาการของศึกษานิเทศก์ 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผนงาน
 วิชาการ ด้านการนิเทศและส่งเสริมการศึกษา ด้านหลักสูตรและวัดผลการศึกษา ด้าน
 สถิติ ขอมูล การคนควา วิเคราะห์และวิจัย และด้านติดตามผล ประเมินผล และการ
 รายงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) และมาตราส่วน
 ประเมินค่า (Rating Scale)

การวิเคราะห์ขอมูล ใช้การอยละ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพของศึกษานิเทศก์อำเภอในภาคใต้พบว่า
 ศึกษานิเทศก์อำเภอเป็นเพศชายทั้งหมด ส่วนมากวุฒิปริญญาตรี มีอายุระหว่าง 35 -
 44 ปี ปฏิบัติราชการมานาน เป็นเวลา 16 - 20 ปี แต่ส่วนมากเพิ่งดำรงตำแหน่ง
 ศึกษานิเทศก์อำเภอ

2. ผลการวิจัยบทบาทที่เป็นจริง ประชากรทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นว่า
 ศึกษานิเทศก์อำเภอมีบทบาทเกี่ยวกับงานวิชาการทั้ง 5 ด้านในเกณฑ์ ปานกลาง โดยมี
 บทบาทด้านหลักสูตร และวัดผลการศึกษา มากเป็นลำดับที่ 1 รองลงมาคือ ด้านสถิติ
 ขอมูล การคนควา วิเคราะห์และวิจัย ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการนิเทศ
 และส่งเสริมการศึกษา และด้านติดตามผล ประเมินผล และการรายงาน เป็น
 ลำดับที่ 2,3,4 และ 5 ตามลำดับ

ส่วนผลการวิจัยบทบาทที่ควรจะเป็นนั้น ศึกษานิเทศก์อำเภอและผู้ช่วย
 ศึกษานิเทศก์อำเภอ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอควรปฏิบัติงานวิชา
 การทั้ง 5 ด้าน ในเกณฑ์ มาก โดยกลุ่มศึกษานิเทศก์อำเภอมีความเห็นว่า ควรปฏิบัติ
 งานด้านสถิติ ขอมูล การคนควา วิเคราะห์และวิจัย มากเป็นลำดับที่ 1 ส่วนงาน
 ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านติดตามผล ประเมินผล และการรายงาน ด้าน

การนิเทศและส่งเสริมการศึกษา และคานหลักสูตรและการวัดผลการศึกษา ควรปฏิบัติ เป็นลำดับที่ 2,3,4 และ 5 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอมีความเห็นว่ งานคานการวางแผนงานวิชาการ และงานคานการติดตามผล ประเมินผล และการ รายงาน ควรปฏิบัติมากเป็นลำดับที่ 1 และรองลงมาคืองานคานสถิติ ข้อมูล การ ค้นคว้า วิเคราะห์และวิจัย งานการนิเทศและส่งเสริมการศึกษา และคานหลักสูตร และการวัดผลการศึกษา ควรปฏิบัติมากเป็นลำดับที่ 2,3 และ 4 ตามลำดับ

3. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานวิชาการของศึกษาธิการอำเภอ ผลการวิจัยพบว่า ประสบบัญหามากคานการเงิน ขาดงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ ปัญหาคานอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบทางวิชาการของศึกษาธิการอำเภอไม่ ชัดเจน ขาดกฎหมายรองรับ การมอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบทางวิชาการ ของแต่ละกรมไม่เป็นแนวเดียวกัน ไม่มีอำนาจในการสั่งการและตรวจสอบควบคุม สถานศึกษา ศึกษาธิการอำเภอขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ส่วนปัญหาคาน อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานวิชาการ วัสดุอุปกรณ์ เวลา และสิ่งอำนวยความสะดวก สะควกต่างๆ ในการปฏิบัติงาน ประสบบัญหาในเกณฑ์ ปานกลาง คอนขางน้อย

Thesis Title   Roles of District Education Officers in Academic
   Affairs in the Southern Region

Name   Mr. Sawat   Kaosomboon

Thesis Advisor   Natnipa   Cooperat, Ph.D.

Department   Educational Administration

Academic Year   1981

ABSTRACT

The Objectives of the Research

1. To study the actual and expected academic role of district education officer in the southern region.
2. To compare the opinions of district education officer and assistant district education officer in the southern region about its academic role.
3. To study the problems and obstacles of the district education officer in the southern region.

Methods and Procedures

Data for this research was obtained from 2 groups of people: district education officers and assistant district education officers. Questionnaires was sent to all the 215

officers in the 2 groups and 188 of them or 87.44 % of the total officers have answered and returned the questionnaires.

The instrument used in this research was a set of questionnaire which covers academic work of the district education officer in 5 aspects: academic planning; supervision; curriculum and evaluation; statistics, data, research and analysis; follow - up, evaluation and reporting. The questionnaires are check list type and the rating scale.

The analysis of the data was done by using percentage, means, and standard deviation.

Findings

1. Result of the finding reveals that district education officers are all male, most of them holding a bachelor's degree, aged between 35 - 44, have worked as government officers for 16-20 years and most of them have just recently been assigned the position of district education officer.

2. Result of the research reveals that both groups agree that the actual role of district education officer include the 5 mentioned aspects to a certain extent, the leading role is in the curriculum and evaluation. Next is in statistics and data gathering research and analysis, and follow - up, evaluation, and reporting. respectively.

As for the expected role, both groups agree that the district education officers should perform all the 5 academic more effectively. The district education officers believe that the role of statistics, data, research and analysis should be given first priority; where as, the academic planning, follow-up, evaluation and reporting; and curriculum and testing should follow in the respective order of importance.

The group of assistant district education officers, on the other hand, agree that the role of academic planning and that of follow - up, evaluation and reporting should be given first priority. Next should be statistics, data gathering, research and analysis; and curriculum and testing respectively.

3. The problems and obstacles in carrying out the work of the district education officers are: inadequate budget; obscurity in power and responsibilities within the different departments; and inadequate staff and equipment.

กิติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ก็ด้วยได้รับความกรุณาจากอาจารย์
ดร.ณัฐนิภา คูปรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการวิจัย ที่ได้ให้คำปรึกษา
ช่วยเหลือ แนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดเวลาที่ทำการวิจัย ผู้วิจัยขอ
ขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ นายบรรจง ชุสกุณาติ รองปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ ซึ่งได้ให้ความกรุณาออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
ไปยังศึกษาธิการอำเภอและผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอในภาคใต้ ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะ
นายอำเภอ เลื่อง วุฒิจันทร์ นายพงษ์ศิริ เขาวนปรีชา นายสมเชาว์ เกษประทุม
นายประสพ ชันอินทร์งาม นายคำเนิน โทสมบุญ นายอุทัย คนนาจารย์ ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์นพพงษ์ บุญจิตราภุศล และอาจารย์ ดร.สนานจิตร สุคนทรพิชัย
ซึ่งได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นและช่วยปรับปรุงแก้ไข แบบสอบถาม

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ นายสงว กาณจนากร ผู้อำนวยการกอง
ตรวจและรายงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติม
ในการวิจัย นายสกุล วีระบุญยฤทธิ หัวหน้าฝ่ายฝึกอบรม กองการเจ้าหน้าที่
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
จากศึกษาธิการอำเภอในภาคใต้ ซึ่งไปประชุมประจำปี ณ โรงแรมคันหยง จังหวัด
นราธิวาส ระหว่างวันที่ 9 - 12 มีนาคม 2525 ตลอดจนศึกษาธิการอำเภอ
และผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอทุกคน ซึ่งกำลังศึกษาต่ออยู่ในระดับปริญญาโท ภาควิชา
บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น
และช่วยปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งศึกษาธิการอำเภอ
และผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอในภาคใต้ทุกคน ซึ่งได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบ
สอบถาม ตลอดจนบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนการวิจัยใน
ครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ญ
รายการตารางประกอบ	ท.
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประโยชน์ของการวิจัย	6
ค่านิยมที่ใช้ในการวิจัย	6
วิธีดำเนินการวิจัย	8
ลำดับขั้นในการเสนอขอมูล	9
2 เอกสารอ้างอิง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ประวัติความเป็นมาของตำแหน่งศึกษานิเทศก์อำเภอ	11
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท	13
อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบทางวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอ	16
ศึกษานิเทศก์อำเภอกับงานครูสภา	26
การวางแผนงานวิชาการ	31
การนิเทศและส่งเสริมการศึกษา	37
หลักสูตร และการวัดผลการศึกษา	43

สถิติ ข้อมูล การคนควา วิเคราะห์และวิจัย	48
การติดตามผล ประเมินผล และการรายงาน	56
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	62
ปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอ	67
3 วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล	73
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	73
ประชากร	73
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	75
การสร้างแบบสอบถาม	76
การเก็บรวบรวมข้อมูล	79
สถิติที่ใช้	81
4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	83
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของคู่มือแบบสอบถาม	83
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถภาพเกี่ยวกับงานวิชาการ ของศึกษานิเทศก์อำเภอ	89
การวางแผนงานวิชาการ	90
การนิเทศและส่งเสริมการศึกษา	95
หลักสูตรและการวัดผลการศึกษา	104
สถิติ ข้อมูล การคนควา วิเคราะห์และวิจัย	107
การติดตามผล ประเมินผล และการรายงาน	110
คำขวัญในอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบทาง วิชาการแต่ละด้านของศึกษานิเทศก์อำเภอ	114

ตอนที่ 3	การวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการ	
	ของศึกษานิเทศก์อำเภอ	117
	ปัญหาคานบุคคลากร	118
	ปัญหาคานการเงิน	120
	ปัญหาคานวัสดุอุปกรณ์	122
	ปัญหาคานอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ	124
	ปัญหาคานเวลา	126
	ปัญหาคานขวัญ และกำลังใจ	128
	ปัญหาคานสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ	130
	สำคัญของปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการ แต่ละคาน	
	ของศึกษานิเทศก์อำเภอ	132
5	สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	134
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	134
	วิธีดำเนินการวิจัย	134
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	135
	การวิเคราะห์ข้อมูล	135
	สรุปผลการวิจัย	136
	อภิปรายผลการวิจัย	147
	ข้อเสนอแนะ	158
	บรรณานุกรม	161
	ภาคผนวก	169
	ประวัติผู้เขียน	187

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรที่ตอบแบบสอบถามตามบัญชีรายชื่อในแต่ละจังหวัด.	74
2	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป และได้รับคืน จำแนกเป็นจังหวัด ต่าง ๆ	80
3	กลุ่มประชากรจำแนกตามเพศ	84
4	กลุ่มประชากรจำแนกตามอายุ	85
5	กลุ่มประชากรจำแนกตามอายุราชการ	86
6	กลุ่มประชากรจำแนกตามวุฒิ	87
7	กลุ่มประชากรจำแนกตามระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งที่เป็นอยู่ ในปัจจุบันนี้มาแล้ว	88
8	ความคิดเห็นตอบพหุบาท เกี่ยวกับงานวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในด้านการวางแผนงานวิชาการ.....	90
9	ความคิดเห็นตอบพหุบาท เกี่ยวกับงานวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในด้านการนิเทศและส่งเสริมการศึกษา	95
10	ความคิดเห็นตอบพหุบาท เกี่ยวกับงานวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในทางหลักสูตร และการวัดผลการศึกษา	104
11	ความคิดเห็นตอบพหุบาท เกี่ยวกับงานวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในทางสถิติ ข้อมูล การค้นคว้า วิเคราะห์และวิจัย	107
12	ความคิดเห็นตอบพหุบาท เกี่ยวกับงานวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอ ในทางการติดตามผล ประเมินผล และการรายงาน	110
13	สำคัญงานในอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบทางวิชาการแต่ละ ท่านของศึกษานิเทศก์อำเภอ	114

๗

หน้า

ตารางที่ ๑

14	ปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอในคาน บุคคลากร	118
15	ปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอในคาน การเงิน	120
16	ปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอในคาน วัสดุและอุปกรณ์	122
17	ปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอในคาน อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ	124
18	ปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอในคาน เวลา	126
19	ปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอในคานขวัญ และกำลังใจ	128
20	ปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการของศึกษานิเทศก์อำเภอในคาน สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ	130
21	สำคัญปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการแต่ละคานของศึกษานิเทศก์ อำเภอ	132